

ਪਹਿਲਾਂ: ਏ.ਐਲ. ਬਾਹਰੀ, ਜੇ.

ਏ ਕੇ ਸਿਰਕਾਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ,
- ਜਵਾਬਦੇਹ।

1988 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 9540

23 ਅਕਤੂਬਰ, 1989

ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1952— ਐੱਸ. 3 — ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿੱਤੇ 'ਚ ਸਰਕਾਰ—ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ—ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਓ— ਮੰਗ ਲਈ ਨੋਟਿਸ— ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ।

ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਹਨ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਪਤੀ 'ਤੇ ਰਾਜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ '3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(ਪੈਰਾ ੬)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ: -

- (i) ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;
- (ii) ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ, ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ: -
 - (a) 5 ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਰਿਟ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰੋ। 1988 (ਅਨੇਕਚਰ? ਪੀ-5) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ I;
 - (b) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੋ Annexure P-5:
- (iii) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:
- (j i;)੦ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਜਿਸ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੈਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ। ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

- (v) ਕਿ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਕਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (vi) ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਤਕਾਲਤਾ ਦੇ ਮਦਦਨਜ਼ਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਕਰੇਗੀ। ble ਕੋਰਟ;
- (vii) ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੰਤੋ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਟਾਲਣਯੋਗ ਖਰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
- (viii) ਅੱਗੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, 5 ਅਕਤੂਬਰ, 1988 ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੀਸ਼ਨਿੰਗ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ P-5 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। .

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਅਰੁਣ ਜੈਨ, ਸੀ .

ਐਚ.ਐਸ. ਬੇਦੀ, ਏ.ਜੀ. (ਪੀ.ਬੀ.), ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਏ.ਐਲ. ਬਾਹਰੀ, ਜੇ.

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੜਪਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1952 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ।

(2) ਏ ਕੇ ਸਿਰਕਾਰ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੈ ਜੋ 5 ਅਕਤੂਬਰ 1988 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ P.5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 'ਰੈਪੀ ਸਕੂਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਿਸ ਡਾਵਰਥੀ ਗਿਰੀ ਬਾਲਾ ਸਿਰਕਾਰ ਮਾਲਕ ਸੀ ਜਿਸਦੀ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 6 ਜੂਨ, 1978 ਨੂੰ ਮਿਸ ਬਿਜਲੀ ਮੋਨਿਕਾ ਸਿਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ 19 ਸਤੰਬਰ 1967 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪੀ ਕੇ ਸਿਰਕਾਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਐਨੇਕ ਸਿਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮਿਸ ਲੀਲਾ ਸਿਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ

ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਕੀ ਦੇ ਨੂੰ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ, ਮਾਲਕ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਲ 1979 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਵਾਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਤਲਬੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। 1, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਪਰ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਾਬਤਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 2 ਅਗਸਤ 1985 ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ 14 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ।

**A. K. Sircar v. The District Magistrate, Gurdaspur and another
(A. L. Bahri, J.)**

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਨੁਸੂਚੀ P1 ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ।

(3) ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ 8 ਸਤੰਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਨੁਸੂਚੀ P.2 ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਉੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸਖਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਿਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਕਤੂਬਰ, 1988 ਵਿੱਚ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 5(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 5 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; 1988, ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ Annexure P.3 ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ Annexure P.4 ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਮੰਗ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕਟ, 1952 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ। ਉਸਨੇ 5 ਅਕਤੂਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਭਾਵ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਨੁਸੂਚੀ P.4 ਦੀ ਕਾਪੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਨੁਸੂਚੀ P.5 ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

(4) ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਾਲ 1975-76 ਦੀ ਜਮਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਮਿਸ ਜੀ. ਸਿਰਕਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੇ ਮਰ ਗਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕਰਕੀ ਦੇ ਕੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ। ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਮੰਤਵਾਂ ਭਾਵ ਚੋਣ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਚੋਣ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਸੀ, ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਚ ਕੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ 5 ਅਕਤੂਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਆਰਡਰ, Annexure R1 (P.5) ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ 10 ਨਵੰਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਆਰ.2 ਦੀ ਕਾਪੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) It has been argued on behalf of the petitioner and rightly so that in the facts and circumstances of the present case, the act of respondent No. 1 to requisition the building which was already in possession of the State amounts to legal malice as the object of

passing the	order is to nullify	the decree passed by the
Civil Court.	The fact that the	Civil Court had decreed
the suit in	ਹੁਕਮਾਂ, ਅਨੁਬੰਧ R1 (P.5) ਅਤੇ R.2 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪੱਖ ਦੇਖਿਆ	
passing the	ਗਿਆ। ਦ	

ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 5 ਅਕਤੂਬਰ 1988 ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਸਾਬਤ ਹੋਈ, - ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੌਂਡਿੰਟਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਸੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸੀ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਰ. 1 (ਪੰਨਾ 5)। ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"3. ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। -(1) ਜਿੱਥੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸੰਘ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ-

(a) ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ (ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ) ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ; ਅਤੇ

**A. K. Sircar v. The District Magistrate, Gurdaspur and another
(A. L. Bahri, J.)**

(b) ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜਾਂ ਸੰਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ^ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਹਨ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, - ਆਦੇਸ਼, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ. 5. ਉਹਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਵਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ, ਅਨੁਬੰਧ P. 2 ਅਤੇ P. 4.

(7) ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(8) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹਨ। 2,000

ਪੀ.ਸੀ.ਜੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭੂਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

